

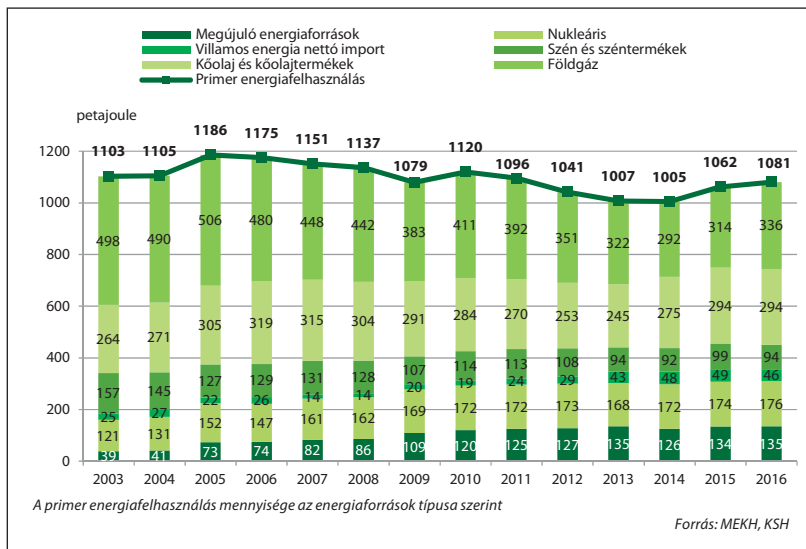
F.3.1. A primer energiafelhasználás mennyisége összesen

A hazai primer energiafelhasználás ágazatilag fontos elemei a kőolajfogyasztás, amely alapvetően a közlekedéshez, a földgáz, amely a fűtéshez, az áramtermeléshez és az iparhoz kapcsolódik, valamint a villamosáram-felhasználás, amely általában a gazdaság hogylétével függ össze. Ez az indikátor – illetve forrás szerinti megoszlása – megmutatja, hogy az ország energiafelhasználása fenntartható-e. Az adatsor hosszú távú vizsgálata alapján azt mondhatjuk, a primer energia felhasználásának csökkenése jelenleg megállt, az energiaigény újra növekszik. Eközben kedvezőtlen folyamatok is zajlottak: az elektromos áram importja folyamatosan emelkedett, a megújuló energiaforrások felhasználása viszont gyakorlatilag 2010 óta nem nőtt jelentősen.

A 2017-es elemzéshez képest nincs jelentős változás, azonban több részadat (lásd az oszlopdiagramot) kedvezőtlen irányba mozdult. Általánosságban igaz, hogy az ország gazdasági növekedésének fokozódásával nő az energiafelhasználás is. Az az elképzelés, hogy a GDP növekedése az energiafogyasztás növekedése nélkül is megoldható (szétválás), egyelőre nem minden esetben működik – így hazánk esetében sem. Ugyanakkor a visegrádi országokban azt látjuk, a gazdaság bővül, az energiafelhasználás azonban nem nő; ez összességében arra mutat, hogy a visegrádi országok gazdasági bővülése mögött az energiatenzitás csökkenése áll.

2008 előtt a kőolaj és a földgáz ára egyaránt alacsony volt, így fogyasztásuknak kevésbé szabott határt a felhasználók érzékenysége. Jelenleg – a magyar gazdaság bővülése miatt – a relatíve magas ár ellenére is növekszik a fosszilis források használata. Újra nő például a földgázfelhasználás, amely 2005-ről 2014-re majdnem a felére csökkent, 2015-ben azonban ismét növekedett. A fosszilis források felhasználásának korábbi csökkenésében szerepet játszott a 2008 körül tapasztalt jelentős áremelkedés és a gazdasági válság, a földgázfelhasználás csökkenésében pedig az enyhe telek is.

A földgázfogyasztás növekedésén túl kedvezőtlen trend a villamos áram importjának folyamatos emelkedése is. Miután hazánkban drágább földgázalapú áramot termelni, mint a környező országok erőműveiben (amelyek versenyképességüket az olcsó és korszerűtlen szénalapú áramtermelésnek – Ukrajna, Lengyelország – és az atomerőművi áramnak – Csehország – köszönhetik), így a hazai földgázüzelésű erőműveket egyre ritkábban működtetik,

ma már egy sincs közülük alaperőművi körben (amely az év jelentősebb részében működik). Ehelyett azonban nőtt az áramimport: ez a jelenség a 2015-ös adatokban is megmutatkozik. Az ágazat szakértőinek egybehangzó véleménye szerint ez komoly kockázatot jelent az ellátásbiztonságra nézve, hiszen az importáram egy része politikailag instabil térségből (Ukrajna) származik, másrészt ezen import korszerűtlen erőművek bezárását késlelteti külföldön, hozzájárulva az importáló országok magas energiatenzitásának fennmaradásához.

A fosszilis források felhasználásának növekedésében szerepet játszik az is, hogy a gazdaság bővülésével a szállítási szektor és a lakosság közlekedése megélénkül, így nő a kőolaj-felhasználás is, dacára annak, hogy a nemzetközi piaci trendeknek megfelelően az üzemanyag ára ismét emelkedik.

A nukleáris energia részaránya lényegében alig változott, hiszen ugyanazon négy paksi blokk részesedését értjük ide évtizedek óta. A megújuló energiaforrások felhasználása lassan nő, bár egyre több napelempark építéséről érkezik beszámoló.

Nemzetközi összehasonlításban hazánk energiatenzitása, azaz a megtermelt GDP-egységre vetített energiafelhasználás a 1990-es években a posztsovjet térségre jellemző magas értékről indult, és inkább emlékeztetett a súlyosan orosz-gáz-függő Litvánia vagy Lettország adataira, mint például Németországra (azt 2,5-szeresen múlta felül). Mára Magyarország esetén ez a mutató jelentősen csökkent, ugyanakkor, mivel az EU egyik fontos célkitűzése az energiahatékonyság növelése, az EU28 átlaga is csökkent. Ennek ellenére hazánkban a javulás jobb, mint az EU28 átlagának javulása, az előbb említett Németországgal összevetve a különbség most már csak 2-szeres.

Magyarországon az energiafelhasználás a gazdaság bővülésével együtt nőtt. Magas a fosszilis források aránya és az áramimport, ugyanakkor alacsony a megújuló energiaforrások aránya.